

Broedgeval Pijlstaart *Anas acuta* in het Zuidervlak, Duin en Kruidberg

Ruud Luntz

Broedgeval in Duin en Kruidberg

Dat het verminderen van de drinkwaterwinning en het uiteindelijk stopzetten in 2002 gevolgen had was duidelijk. Ik werk ruim 20 jaar in Duin en Kruidberg en heb het duin grondig zien veranderen, in de jaren tachtig en negentig sterk verruigend. Aan het eind van die periode begonnen plannen om het duin weer dynamisch te maken, gestalte te krijgen. De eerste stap, de terugkeer naar een natuurlijke grondwaterstand, is vrijwel voltooid. En dat was vooral te zien in de duinvalleien achter de zee-reep.

Vroeger werden eenden en ganzen alleen op de duinmeren gezien en was broeden ook tot die plaatsen beperkt. In 2001 werden ook in het Zuidervlak, vlak achter de zee-reep bij de strandopgang, voor het eerst broedende Zomertalingen (2 paar) gevonden. Hierbij moet wel worden aangetekend dat de waterstand tot in mei vrij hoog bleef in tegenstelling tot dit jaar. In 2002 werd daarom met extra aandacht naar het Zuidervlak gekeken.

Zomertalingen werden wel waargenomen maar van broeden was geen sprake. Wel werd vanaf 10 maart een paartje Pijlstaarten waargenomen. Op 28 maart kwam daar een tweede paar bij. Beide paren werden in het Zuidervlak en op het Duinmeer waargenomen. Op 7 april werden er in het Zuidervlak drie paartjes waargenomen. In de periode tot 28 april verbleven er twee paartjes in het Zuidervlak en omgeving, een aantal malen werd gezien hoe de vogels wegvlogen uit het Zuidervlak en dan richting Kennemerstrand vlogen.

In de periode begin april tot eind april werd diverse malen baltsende vogels waargenomen. De verrassing was groot toen op 9 mei bij een al lage waterstand een vrouwtje Pijlstaart met 7 pulli in het Zuidervlak werd waargenomen. Op 12 mei werd het vrouwtje weer in het Zuidervlak waargenomen, nu met 5 pulli. Er was toen ook een adulte man Pijlstaart aanwezig. Tot 20 mei werden de vogels niet meer waargenomen. Op die dag werd het vrouwtje met 4 juvenielen op het Duinmeer gezien. De reden van vertrek uit het Zuidervlak moet worden gezocht denk ik in de snel zakkende waterstand aldaar. Na 20 mei ging ik op vakantie en

voor zover bekend zijn er daarna geen waarnemingen meer gedaan. Ik ben benieuwd wat we in de toekomst nog mogen verwachten.

Broedgevallen in Nederland

Het beschreven geval is het eerste succesvolle broedgeval van de Pijlstaart in de regio. In de Amsterdamse Waterleidingduinen werden tijdens de watervogeltellingen half mei wel Pijlstaarten gezien, maar aanwijzingen voor daadwerkelijk broeden ontbraken (Geelhoed et al., 1998). Ook in de Noord-Holland zijn broedgevallen van de Pijlstaart schaars. Zo beschrijven Ruitenbeek et al. (1990) het voorkomen in het Noord-Hollandse vasteland als "in de duinen op het vasteland is broeden niet geheel uitgesloten, maar zekere broedgevallen ontbreken tot nu toe. (..) Verder broedt de pijlstaart soms in de veenweidegebieden." In de Avifauna van Nederland (Bijlsma et al., 2001) wordt de Pijlstaart omschreven als "een van de zeldzaamste broedvogels in Nederland." Ter illustratie van de zeldzaamheid van broedgevallen: in 1992-1997 werden in heel Nederland negen zekere broedgevallen vastgesteld.

De Pijlstaart zal waarschijnlijk geen vaste broedvogel in de duinen worden maar de terugkeer van dynamiek in de duinen kan in de toekomst voor nog veel meer verrassingen zorgen.

Literatuur

- Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland. Avifauna van Nederland 2. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Geelhoed, S., Groot, H., Huijssteeden, E. van, Leeuwen, G. van & Nobel, P. de (red), 1998. Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland/KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ruitenbeek, W., Scharringa, C.J.G. & Zomerdijk, P.J., 1990 (red.). Broedvogels van Noord-Holland. SVN/Provinciaal Bestuur van Noord-Holland, Assendelft.

Ruud Luntz, Duin en Kruidbergerweg 66A, 2071 LE Santpoort-Noord